

Lleis

Llei 1/2015, del 15 de gener, per l'eradicació de la violència de gènere i de la violència domèstica

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 15 de gener del 2015 ha aprovat la següent:
Llei 1/2015, del 15 de gener, per l'eradicació de la violència de gènere i de la violència domèstica

Exposició de motius

En els darrers anys les societats han pres consciència del drama de la violència de gènere i de la violència domèstica i de les seves conseqüències; per això, tant en l'àmbit europeu com en l'internacional s'ha començat a treballar per eradicar i prevenir aquests tipus de violència. El Principat d'Andorra, seguint aquest lideratge europeu i internacional, s'ha adherit al Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència contra la dona i la violència domèstica.

L'Organització de les Nacions Unides a la IV Conferència Mundial de 1995 ja va reconèixer que la violència de gènere és un obstacle per aconseguir els objectius d'igualtat, desenvolupament i pau, i que viola i menyscabava el gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals. A més, la defineix àmpliament com una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre dones i homes.

Davant d'aquest paradigma social i institucional s'ha considerat que era el moment oportú perquè Andorra aprovi una llei de prevenció i eradicació d'aquests tipus de violència, però no tan sols per donar compliment als compromisos internacionals i europeus, sinó també per fer efectiva la nostra pròpia Constitució i donar una resposta legislativa a les necessitats socials del moment.

En aquest context, doncs, parlar de violència de gènere i de violència domèstica suposa situar-nos davant d'un problema de gran magnitud que engloba múltiples perspectives que requereixen igualment múltiples respostes pluridisciplinàries.

En els últims anys el problema de la violència domèstica ha rebut un tractament especial a través de la Llei qualificada 91/2010 del 16 de desembre, que s'ha fet ressò de les orientacions i de les recomanacions provinents d'organismes internacionals, davant el rebuig que en els darrers anys s'ha mostrat a aquest tipus de violència. Igualment, el Codi penal vigent, el Codi de procediment penal, la Llei qualificada del matrimoni amb les seves successives modificacions i la Llei qualificada d'immigració amb les seves successives modificacions completen el marc legal de protecció de la violència de gènere i de la violència domèstica. És important recalcar, tanmateix, que el ministeri responsable de la salut i el benestar va posar en funcionament el 2006 l'Equip d'Atenció Integral a la Dona, de caràcter pluridisciplinari, que té per objectiu assegurar l'atenció a les víctimes de violència de gènere a Andorra, així com als seus fills.

Tot i que sembla evident manifestar que no és el mateix la violència de gènere que la violència domèstica, ja que l'una apunta clarament al gènere i l'altra, a la família com a subjectes de referència, s'ha de reconèixer

que l'hàbitat familiar és propici a l'exercici de relacions de domini pròpies d'ambdós tipus de violència. L'hàbitat familiar esdevé una situació de risc, ja no solament per la naturalesa i la complexitat de la relació afectiva i sexual, per la seva intensitat i per la seva privacitat, sinó, sobretot, perquè constitueix un espai privilegiat per al desenvolupament de rols de gènere ancestrals. La violència de gènere i la domèstica no són solament un problema que afecti l'àmbit privat, al contrari, es manifesten com el símbol més brutal de la desigualtat existent en la nostra societat.

La prevenció de tots dos tipus de violència és enfocada per la Llei d'una manera integral i multidisciplinària, començant pel procés de socialització i educació. La conquesta de la igualtat i el respecte a la dignitat humana i a la llibertat de les persones han de ser objectius prioritaris en tots els nivells de socialització. Per aconseguir una prevenció integral, s'ha dissenyat una llei en què la prevenció és l'eix transversal de la norma per poder promoure un canvi d'actitud i eliminar els comportaments que legitimen, permeten o inciten la violència de gènere i la domèstica. Amb aquesta mentalitat preventiva s'han implantat unes accions des de l'àmbit educatiu i acadèmic, social i sanitari, laboral i des dels mateixos mitjans de comunicació perquè, com a sectors estratègics i amb l'ajuda dels poders públics, poden implantar una cultura que no permeti la discriminació vinculada a la violència de gènere i a la domèstica i promoure actituds a favor de la resolució pacífica de conflictes i de respecte a les qüestions de gènere. A més, s'ha dissenyat una intervenció integral en les víctimes d'aquests tipus de violència per evitar i prevenir que tornin a ser víctimes dels agressors. Per això, la Llei inclou mesures de detecció de les situacions de risc, intervenció integral, assistència i protecció. La finalitat és aconseguir una recuperació integral de la víctima per evitar la revictimització. I en aquesta prevenció no podien faltar les mesures adreçades als agressors, amb l'objectiu de canviar els patrons de conducta i evitar nous casos de violència. A l'ensem és important recalcar que la norma crea la Comissió Nacional de Prevenció de la Violència de Gènere i Domèstica, la funció principal de la qual és garantir el compliment de la Llei, i assegurar la col·laboració i la coordinació eficaces entre tots els departaments de l'Administració que tinguin com a funció directa o indirecta actuar en casos de violència de gènere i domèstica, principalment per aconseguir la comunicació i la coordinació necessàries entre les diverses persones que intervenen en aquests processos. I finalitza amb les precisions de defensa, protecció i tutela judicial necessàries orientades a casos de violència de gènere i violència domèstica.

La Llei s'estructura en cinc (5) capítols, vint-i-cinc (25) articles, dues (2) disposicions addicionals, dues (2) disposicions transitòries, i tres (3) disposicions finals.

Capítol primer. Disposicions generals

Article 1

Objecte de la Llei

1. Aquesta Llei té per objecte actuar de forma integral per prevenir i combatre la violència de gènere i la violència domèstica.
2. Aquesta Llei estableix els drets de les víctimes i les mesures de sensibilització, prevenció, formació, recerca, intervenció, protecció i tutela judicial per donar resposta a les necessitats de les víctimes de qualsevol manifestació de violència de gènere o de violència domèstica.

Article 2

Definicions

1. Violència de gènere: Fa referència a tota modalitat de violència física o psicològica exercida contra qualsevol persona per raó de sexe o gènere que impliqui o pugui comportar danys o patiments físics, sexuals, psicològics o econòmics, així com l'amenaça de dur-los a terme, la coacció o la privació arbitrària de llibertat, tant en l'àmbit privat com en el públic. La violència de gènere és un tipus de discriminació que implica una violació dels drets humans.

2. Violència domèstica: Fa referència a tots els actes de violència física, sexual, psicològica o econòmica que es produeixen en el si de la família, llar, o entre els cònjuges o parelles de fet, antics o actuals, amb independència que l'autor del delicte comparteixi o hagi compartit el mateix domicili que la víctima.

3. Agressions sexuals: Són una expressió de disparitat de poders. Consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercides contra un gènere i menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per abusar, i es practica des d'una situació de poder (violació, incest, violació marital, assetjament sexual, explotació sexual, etc.).

4. Víctimes: D'acord amb aquesta Llei es considera víctima la persona objecte d'alguna de les modalitats de violència descrites en els apartats precedents independentment de l'edat, així com les seves filles i els seus fills menors d'edat.

5. Victimització secundària: La victimització secundària s'entén com el maltractament addicional exercit contra les víctimes com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits -qualitatius o quantitatius- de les intervencions desencertades dutes a terme pels organismes responsables tals com serveis socials, serveis sanitaris, sistema jurídic, mitjans de comunicació, servei de policia, etc., en què la víctima experimenta una nova violació dels seus drets legítims. Aquestes intervencions comporten un dany emocional a les víctimes.

6. Protocols d'actuació: Normes d'actuació en cas de violència de gènere o violència domèstica establertes per cada àrea d'intervenció per garantir l'homogeneïtat i la qualitat en la prestació de l'assistència i la protecció.

7. Guia de col·laboració: És el document elaborat per la Comissió Nacional de Prevenció de la Violència de Gènere i Domèstica que garanteix l'ordenació de les actuacions dels ministeris i departaments de l'Administració implicats en la prevenció, l'assistència i la persecució de la violència de gènere i la violència domèstica.

Aquesta Guia de col·laboració inclou els protocols d'actuació de cada àrea d'intervenció, els quals preveuen les mesures necessàries per evitar la duplictat de recursos i serveis i estableixen mecanismes de col·laboració per oferir a les víctimes de violència de gènere o domèstica, juntament amb el treball en xarxa, una acció coordinada i integral entre els ministeris i els professionals implicats.

8. Servei Tècnic de Punts de Trobada: És el servei destinat a atendre i a prevenir la conflictivitat que sorgeix en les relacions familiars i, especialment, en el compliment del règim de visites de les filles i els fills establerts en els processos de separació i divorci dels progenitors, en els processos d'adopció o modificació de mesures paternofilials, així com en els supòsits d'exercici de la tutela per part de l'Administració. El Servei Tècnic de Punts de Trobada s'ha de portar a terme en un lloc habilitat i amb professionals qualificats en violència de gènere i domèstica. Té com a finalitat protegir els menors i prevenir conflictes familiars. El servei pot consistir en estades tutelades o supervisades o en intercanvis.

Article 3

Àmbit d'aplicació

1. Aquesta Llei és d'aplicació en tot el territori del Principat d'Andorra i és de compliment obligat per a tots els poders públics, persona física o jurídica, pública o privada, segons els termes previstos en aquesta mateixa Llei.

2. Totes les víctimes de violència de gènere o de violència domèstica que resideixin al Principat d'Andorra, amb independència del seu origen, relació, sexe o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, tenen garantits els drets que específicament es reconeixen en aquesta Llei.

En tot cas, s'han de respectar els drets dels estrangers establerts en els tractats i els acords internacionals vigents.

Article 4

Principis rectors

Els principis rectors que han d'orientar el contingut i l'aplicació d'aquesta Llei són els següents:

a) La prevenció com a eix fonamental i transversal: El disseny de les polítiques i de les accions que s'han d'emprendre amb l'objectiu de prevenir i evitar accions, omissions o comportaments de violència de gènere i domèstica. Per això s'han de dissenyar estratègies que promoguin un canvi d'actitud per part de la societat en relació amb la prevenció i l'eradicació de les dites accions, omissions o comportaments, i fomentar estratègies de protecció i apoderament de les víctimes per evitar situacions de revictimització.

b) Intervenció integral: La intervenció per prevenir i combatre situacions de violència de gènere i domèstica ha de ser multidisciplinària i interdisciplinària, i ha d'englobar des de la detecció fins a la recuperació integral. Els professionals que hi intervinguin han d'acreditar una formació especialitzada en cada cas, així com una formació específica per atendre els menors, en el cas que s'hagi d'intervenir sobre aquest col·lectiu, i treballar de forma coordinada i en xarxa per evitar la victimització secundària.

c) Transversalitat de gènere: Les polítiques i les actuacions que s'han de dur a terme s'han d'enfocar quan sigui necessari des de la perspectiva del gènere per poder eliminar la discriminació social i les conductes sexistes que fomenten la violència de gènere i la domèstica, o altres discriminacions i desigualtats, i que permeten que aquesta violència o discriminació sigui un mecanisme de control cap a la víctima.

d) Participació ciutadana: Les accions dutes a terme han de promoure la creació i la col·laboració i la participació de les entitats, sindicats, associacions i organitzacions que des de la societat civil actuen en contra de la violència de gènere i la violència domèstica.

Capítol segon. Drets de les víctimes i mesures de sensibilització, prevenció, formació i recerca

Article 5

Drets de les víctimes

Les víctimes tenen els drets següents:

a) Dret a la informació: Tota persona té dret a rebre informació plena i un assessorament adequat en relació amb la violència de gènere i la violència domèstica a través dels serveis socials i sociosanitaris corresponents o dels altres departaments de l'Administració implicats en aquests processos.

Aquesta informació ha de tractar, com a mínim, dels drets i les mesures previstos en aquesta Llei i en la Llei de serveis socials i sociosanitaris i els llocs on es presten els serveis, i també de les actuacions en cas d'emergència.

L'accés a la informació ha de ser efectiu, per això s'han d'articular els mecanismes necessaris perquè la persona que vulgui ser informada, i que per les seves circumstàncies personals i socials pugui tenir més dificultat per accedir a una informació integral, tingui garantit l'exercici efectiu d'aquest dret. La informació, editada en qualsevol suport, també s'ha d'oferir en els idiomes de les comunitats de nouvinguts més representatives, així com en format accessible i comprensible per a les persones amb discapacitat, com ara en llengua de signes o altres modalitats o opcions de comunicació, inclosos els sistemes alternatius i augmentatius.

Tota la informació disponible ha de ser accessible a través de les noves tecnologies, particularment en relació amb els recursos existents i els serveis d'atenció.

Aquesta informació s'ha de poder obtenir de forma anònima, sense necessitat d'identificar-se ni d'aportar cap document que acrediti una situació de violència de gènere o domèstica.

b) Dret a l'assistència social integral: Les víctimes tenen dret a rebre una assistència social integral que garanteixi cadascun dels serveis i dels drets recollits específicament en aquesta Llei.

c) Dret a l'assistència sanitària i psicològica integral: Les víctimes tenen dret a rebre una atenció sanitària i psicològica que abasti des de la detecció fins a la seva recuperació integral quan sigui possible.

Per fer efectiu aquest dret s'han de desenvolupar els protocols d'actuació que permetin l'anàlisi, la valoració i l'establiment d'uns criteris mínims en el tractament sanitari i psicològic, tant pel que fa a la prevenció primària, com a la secundària i a la terciària, que estableixin unes pautes uniformes d'actuació i d'atenció a les víctimes en tots els nivells i modalitats d'intervenció sanitària i psicològica. També han de promoure procediments de coordinació amb la resta de professionals que hi puguin o hi hagin d'intervenir, la capacitat de la víctima i mecanismes de recopilació de proves de la vulneració patida.

Aquests protocols s'han de revisar periòdicament i se n'ha de fomentar l'aplicació en l'àmbit de la sanitat privada.

d) Dret d'assistència jurídica: Qualsevol persona té dret a ser informada sobre els drets que assisteixen les víctimes, així com sobre les actuacions legals que s'han de dur a terme per protegir-les. Aquesta informació pot ser obtinguda de forma anònima, sense necessitat d'identificar-se ni d'aportar cap document que acrediti una situació de violència de gènere o domèstica.

El dret d'assistència jurídica comporta l'assessorament jurídic i l'assistència jurídica especialitzada en els termes previstos, respectivament, en els apartats 1 i 2 de l'article 18.

e) Dret a la protecció, a la intimitat i a la privacitat: Les víctimes tenen dret a rebre una protecció integral, real, efectiva i immediata, fins i tot si es troben en situació de risc, mitjançant l'activació de tots els recursos disponibles. S'ha de garantir la confidencialitat en tot moment, i en la mesura que sigui possible en tots els procediments, de la situació tant de la víctima com, si escau, de les seves filles i dels seus fills, i també la de les persones sol·licitants d'ajuda a favor de la víctima.

f) Dret d'informació de la situació processal i personal de la persona agressora: La víctima de violència de gènere o domèstica, sense necessitat de constituir-se en part en el procediment ni d'haver interposat cap denúncia, té dret a rebre informació sobre la situació processal i personal de la persona agressora,

especialment de la seva situació penitenciària i de les mesures imposades, sempre que aquestes mesures afectin la víctima.

Article 6

Sensibilització i prevenció des de l'àmbit educatiu

1. Les mesures de sensibilització i de prevenció des de l'àmbit educatiu són totes les eines, les accions i les polítiques que es duen a terme als centres educatius i a les universitats amb l'objectiu de conscienciar de les causes i les conseqüències de la violència de gènere i de la violència domèstica, per poder-les prevenir establint uns models de convivència i de respecte pacífics i igualitaris.

2. Els sistemes educatius han de garantir que la població estudiantil adquireixi, en tots els nivells escolars, les competències necessàries per desenvolupar un aprenentatge en el respecte dels drets i de les llibertats fonamentals, així com específicament pel que fa a la violència de gènere i a la violència domèstica.

A més, s'ha de garantir en tots els nivells escolars l'adquisició de competències relacionades amb la prevenció de conflictes i la capacitat per resoldre'ls d'una manera pacífica, així com el coneixement dels models de convivència basats en el respecte a la diversitat.

3. Cada centre educatiu ha d'impulsar i promoure totes les mesures de sensibilització i de prevenció establertes en aquest capítol així com totes les que puguin millorar la sensibilització i la prevenció de la violència de gènere i la domèstica. A final d'any cada centre educatiu ha d'avaluar les accions dutes a terme.

4. Els plans d'acció tutorial de tots els nivells educatius portats a terme en els centres educatius han de proporcionar una orientació acadèmica i professional no sexista ni discriminatòria, que contribueixi que l'alumnat pugui elegir sense les connotacions de gènere i sense cap discriminació entre les diverses opcions acadèmiques i professionals atenent les seves aptituds i les seves capacitats.

5. Els centres escolars i els departaments competents del Govern poden proposar activitats de promoció de la sensibilització, el coneixement i la prevenció de la violència de gènere i de la violència domèstica, tant per als seus propis professionals com per a les associacions de mares i pares d'alumnes.

6. Els responsables dels centres escolars estan obligats a comunicar als serveis socials corresponents l'existència de situacions acreditatives de violència de gènere o domèstica envers o entre l'alumnat. El Govern, a través del departament competent, ha de gestionar l'escolarització immediata dels infants que hagin de canviar de centre escolar a conseqüència d'una situació de violència de gènere o domèstica.

7. A més de les precaucions previstes en aquest article, els centres educatius han de prestar una atenció especialitzada a l'alumne/a víctima per prevenir les conseqüències de la violència de gènere o domèstica.

8. Les universitats, respectant-ne l'autonomia, han de fomentar en tots els àmbits acadèmics i de forma transversal la formació, la docència i la recerca en violència de gènere i violència domèstica, i concretament en els estudis universitaris de les professions sociosanitàries s'han d'impartir els continguts des d'una perspectiva de gènere.

Article 7

Sensibilització i prevenció des de l'àmbit social i sanitari

1. Des de l'àmbit social i sanitari s'han de dur a terme campanyes informatives sobre els factors de risc que poden promoure la violència de gènere i la domèstica, així com les actuacions que es poden emprendre.

2. El ministeri encarregat de la salut i el benestar, a través del departament competent, ha de promoure i impulsar les actuacions dels professionals sanitaris per a la detecció precoç de qualsevol situació de violència de gènere o violència domèstica, i proposar les mesures que es considerin necessàries per optimitzar la contribució del sector sanitari en la lluita contra la violència de gènere i la violència domèstica.

Article 8

Sensibilització i prevenció en l'àmbit laboral

1. El Govern, a través del Departament de Treball, ha d'elaborar mesures específiques adreçades a la prevenció de la violència de gènere en l'àmbit laboral del sector privat, a fi d'eliminar comportaments i ambients que en fomentin l'aparició.

2. El Govern, a través del ministeri encarregat de la funció pública, ha d'elaborar mesures específiques adreçades a la prevenció de la violència de gènere en l'àmbit de la funció pública, a fi d'eliminar comportaments i ambients que en fomentin l'aparició.

3. En els processos selectius d'accés o de promoció impulsats per l'Administració pública es poden exigir coneixements relacionats amb el respecte dels drets fonamentals, la violència de gènere i la violència domèstica i la resolució pacífica de conflictes.

Article 9

Sensibilització i prevenció des de l'àmbit de la publicitat i dels mitjans de comunicació

1. Els mitjans de comunicació han d'evitar tota forma de discriminació en el tractament de la informació, en els continguts i la programació. Es consideren contraris a dret els continguts audiovisuals i la publicitat que justifiquin, menysvalorin o incitin a la violència de gènere o domèstica.

2. El Govern ha d'incorporar en els canals de la ràdio i de la televisió públiques continguts específics de sensibilització i informació sobre la violència de gènere i la violència domèstica, i que fomentin la igualtat real entre dones i homes.

3. La difusió d'informacions relatives a la violència de gènere i a la violència domèstica s'ha de portar a terme respectant l'objectivitat informativa, garantint un tracte digne per a les víctimes i oferint, en la mesura que sigui possible, informació dels recursos preventius, assistencials i de protecció existents, i de les conseqüències de la vulneració.

4. Quan es tractin notícies o continguts relacionats amb la violència de gènere i la violència domèstica s'ha de fer visible el telèfon gratuït d'assistència a les víctimes.

Article 10

Sensibilització i prevenció per part dels poders públics

1. Les mesures de sensibilització i de prevenció per part dels poders públics són totes les accions i les polítiques que tenen com a objectiu prevenir la violència de gènere i la violència domèstica, i conscienciar i informar sobre les conseqüències aplicables a qualsevol acte de violència de gènere o domèstica.

2. Amb l'objectiu de prevenir i eradicar la violència de gènere i la violència domèstica, els poders públics han de fer campanyes de sensibilització i d'informació.

3. El Departament d'Estadística ha d'incloure en el seu pla estadístic l'elaboració d'estadístiques que analitzin específicament la violència de gènere i la violència domèstica.

Article 11

Programes de formació continuada

1. El Govern ha de vetllar perquè la formació inicial i continuada dels professionals involucrats en la detecció, la intervenció i la prevenció de la violència de gènere i de la violència domèstica sigui una formació integral, multidisciplinària i especialitzada.

2. El Govern, amb la col·laboració d'entitats i persones professionals en la matèria, ha de dissenyar programes de formació específica en violència de gènere i violència domèstica. Aquesta formació específica ha de diferenciar dos nivells:

a) El nivell de *formació bàsica*, dirigit a totes les persones professionals que intervenen indirectament en processos de violència de gènere i violència domèstica.

b) El nivell de *formació capacitadora*, dirigit a les persones professionals que intervenen directament en processos de violència de gènere i violència domèstica. Aquest nivell ha de definir i determinar tractaments específics per als diferents tipus de vulneració.

3. El Govern ha de garantir la formació capacitadora de totes les persones professionals que treballen en la prevenció, la detecció, l'atenció, l'assistència, la recuperació i la reparació de situacions de violència de gènere i violència domèstica.

Article 12

Programes de recerca

1. El Govern ha de promoure estudis i projectes de recerca sobre tots els aspectes que formen el fenomen de la violència de gènere i la violència domèstica, com serien les causes, les conseqüències, el grau de sensibilització de la societat, nous mecanismes de prevenció i les tècniques necessàries per eradicar-les.

2. Aquests programes de recerca poden ser desenvolupats pels mateixos professionals que intervenen en situacions de violència de gènere i violència domèstica mitjançant informes d'avaluació de les actuacions, a instància del departament corresponent, o bé mitjançant ajuts públics perquè grups de recerca o entitats especialitzades puguin desenvolupar-ne la recerca.

3. Dels resultats d'aquests informes, estudis o investigacions, que es considerin de rellevància, se n'ha de fer difusió pública i gratuïta a través de tots els mitjans per promoure el diàleg social i millorar la sensibilització, la conscienciació, la prevenció i la prestació del servei.

Capítol tercer. Detecció i intervenció integral

Article 13

Detecció de les situacions de risc

1. Dins del Pla nacional de serveis socials i socio-sanitaris (PNASS), el Govern ha de desenvolupar les actuacions necessàries per detectar situacions de risc o existència de situacions de violència de gènere o violència domèstica, a través dels serveis socials, sanitaris, educatius, de mediació o d'atenció ciutadana, prestant una atenció especial a les víctimes que pertanyin a grups de risc especial per la seva situació personal o social.

2. Per poder complir aquest objectiu, el ministeri encarregat de la salut i el benestar, amb la participació dels sectors involucrats, especialment de l'Equip d'Atenció Integral a la Dona, ha de desenvolupar els protocols específics de detecció, intervenció i prevenció.

3. Els professionals que tinguin indicis suficients o detectin un possible cas de violència de gènere o domèstica, n'han d'informar els Serveis Socials competents o l'Equip d'Atenció Integral a la Dona perquè puguin

fer el seguiment del cas i aplicar-li el protocol d'actuació. Aquesta comunicació es farà després d'informar-ne primer la víctima, i d'explicar-li el protocol que cal seguir i els drets que l'assisteixen.

4. En el cas que hi hagi una situació d'alt risc per a la integritat física o psicològica de la víctima o de les persones del seu entorn, el professional ha de comunicar la situació de maltractament a instàncies policials o judicials, segons el que consideri pertinent.

Article 14

Intervenció integral

1. Per garantir la intervenció integral, professionals especialitzats prestaran assistència social, sanitària, psicològica i jurídica. Aquests professionals han d'actuar en col·laboració i en xarxa.

2. L'assistència social, sanitària, psicològica i jurídica a favor de les víctimes s'ha de prestar en les mateixes instal·lacions o a prop, sempre que sigui possible, excepte que la naturalesa del cas ho desaconselli.

3. S'ha de garantir la presència d'un traductor quan sigui necessari, i procurar que aquest traductor sigui el mateix en tot el procés d'intervenció i recuperació.

4. L'assistència social, sanitària, psicològica i jurídica, i la resta de mesures d'intervenció, són reconegudes amb independència de la voluntat de les víctimes d'emprendre accions legals o de fer de testimoni contra la persona agressora.

5. El Govern, a través dels departaments i dels serveis corresponents, ha d'elaborar protocols d'actuació que a més de preveure els procediments que s'han de seguir en cas d'intervenció, han d'establir els mecanismes que s'han de complir per recopilar proves per si existís un futur procés judicial.

Article 15

Assistència social

L'assistència social s'ha de prestar a través dels serveis socials corresponents d'acord amb el que preveu la Llei de serveis socials i sociosanitaris i, en especial, cal:

- a) Coordinar totes les assistències que permeten una intervenció integral a favor de la víctima.
- b) Prestar els serveis d'assistència social, psicològica i jurídica amb coordinació amb els professionals sanitaris, o bé, quan calgui, derivar cap a professionals especialitzats i supervisar el seguiment i l'evolució de la víctima fins a la seva total recuperació en la mesura que sigui possible.
- c) Gestionar el telèfon gratuït d'assistència a les víctimes.
- d) Tramitar l'obtenció de les ajudes socials a favor de les víctimes.
- e) Prestar el suport social i educatiu a les víctimes.
- f) Efectuar una assistència formativa que permeti a les víctimes una recuperació integral per poder prevenir la revictimització.
- g) Gestionar un registre dels casos assistits per poder facilitar dades, respectant la confidencialitat, al departament competent per elaborar un banc de dades específic sobre les situacions de violència de gènere i violència domèstica.

Article 16

Assistència sanitària

1. Les víctimes tenen dret a rebre una atenció sanitària especialitzada, i el tractament corresponent, per tal de procurar-los la recuperació integral en la mesura que sigui possible.

2. Aquesta assistència sanitària s'ha de prestar de forma coordinada amb la resta d'assistències tot respectant el protocol d'actuació previst a l'article 5c) per garantir una intervenció integral.

Article 17

Assistència psicològica

1. L'assistència psicològica, en coordinació amb l'atenció especialitzada en les àrees sanitàries, ha de procurar la desaparició de la simptomatologia presentada i la total rehabilitació psicològica per aconseguir una recuperació integral de la víctima en la mesura que sigui possible, i aportar mecanismes que en promoguin l'autonomia, si escau, i que previnguin futures vulneracions.

2. Es consideren prioritàries les intervencions amb víctimes que presentin problemes de salut mental, dependència de substàncies addictives o altres patologies que requereixin un tractament psicològic específic.

Article 18

Assistència jurídica

1. El Govern ha d'oferir el servei d'assessorament jurídic necessari a les víctimes de violència de gènere i violència domèstica. Aquest assessorament consisteix a proporcionar informació concreta i consells orientadors a les víctimes de violència de gènere i violència domèstica, tant si ho sol·liciten de forma expressa com si ho fan de forma tàcita, a fi que coneguin els drets que dimanen d'aquesta condició i també les institucions i els professionals als quals poden recórrer per dur a terme les actuacions administratives i judicials pertinents per fer-los efectius.

2. A banda de l'assessorament esmentat a l'apartat anterior, s'ha de garantir a les víctimes de violència de gènere i violència domèstica l'assistència jurídica especialitzada mitjançant el dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades, la qual té caràcter gratuït quan la persona sol·licitant acrediti una situació econòmica desfavorable o d'insolvència, d'acord amb la normativa aplicable en aquesta matèria.

Aquesta assistència jurídica especialitzada inclou tots els processos judicials que portin causa, directament o indirectament, d'una situació de violència de gènere o de violència domèstica, inclosa l'execució de les resolucions que es dictin.

3. El Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra ha d'adoptar les mesures necessàries per garantir que la designació d'un advocat pels torns d'ofici que corresponguin a favor de les víctimes de violència de gènere o violència domèstica, en el supòsit previst en aquest apartat, es faci de forma urgent.

Article 19

Programes d'intervenció amb agressors

1. El Govern ha de facilitar, als agressors que ho sol·licitin o que hagin estat condemnats per sentència ferma, programes específics de tractaments de control i de reeducació.

Aquests programes han de ser impartits per professionals acreditats i en llocs diferents on es facin els tractaments establerts en el capítol d'assistència social integral a favor de les víctimes, i han de tractar, com a mínim, sobre la reeducació en matèria de gènere, la resolució pacífica de conflictes, el tractament psicològic i la dependència de substàncies si fos necessari.

2. Amb aquest servei es pretén assegurar les condicions necessàries per prevenir situacions posteriors de violència de gènere i violència domèstica.

3. Quan convingui, el Departament de Benestar Social ha de coordinar els serveis tècnics de punts de trobada per portar a terme el règim de visites dels progenitors amb les seves filles i els seus fills quan així s'acordi administrativament, judicialment o ho sol·licitin les parts per evitar l'enfrontament entre elles o

perquè considerin que és el més adequat per a la relació familiar. Aquests serveis s'han de regular mitjançant un reglament.

Article 20

Comissió Nacional de Prevenció de la Violència de Gènere i Domèstica

1. Es crea la Comissió Nacional de Prevenció de la Violència de Gènere i Domèstica (en endavant, CONPVGD) com a òrgan de caràcter polític i tècnic per coordinar i cooperar dins de l'Administració els ministeris i els departaments implicats.

2. La CONPVGD la presideix el titular del ministeri competent en matèria de salut i benestar social, que pot delegar aquesta responsabilitat en un alt càrrec del ministeri esmentat. La composició està integrada per representants dels diversos àmbits del Govern relacionats amb el benestar social, els serveis socials, la salut, l'educació, el treball, l'habitatge i la justícia, i hi ha d'haver obligatòriament i com a mínim un representant del Cos de Policia i un representant de l'Equip d'Atenció Integral a la Dona. Sense perjudici de les previsions contingudes en aquest article, la resta de competències i les normes de funcionament intern de la CONPVGD s'han de desenvolupar mitjançant un reglament.

3. La CONPVGD té com a funcions principals:

a) Fer el seguiment del compliment de la Llei.

b) Dissenyar les estratègies que s'han d'implantar per a la sensibilització, la prevenció, la detecció i la intervenció de les víctimes.

c) Elaborar el cronograma d'implantació de la Llei i de les estratègies, tot donant prioritat a les actuacions que incideixin en la prevenció de les situacions de violència de gènere i violència domèstica.

d) Avaluar les polítiques i les actuacions portades a terme.

e) Elaborar una guia de col·laboració i coordinació en la lluita contra la violència de gènere i la violència domèstica. En el marc d'aquesta funció, la CONPVGD ha de garantir una col·laboració i una coordinació eficaces entre tots els departaments de l'Administració que tinguin com a funció directa o indirecta actuar en casos de violència de gènere i violència domèstica i, principalment, per aconseguir la comunicació i la coordinació necessàries entre els intervinents en processos de violència de gènere i violència domèstica.

f) Promoure el treball estratègic entre els ministeris i els departaments implicats per compartir metodologies i bones pràctiques en la prevenció i l'eradicació de la violència de gènere i la violència domèstica.

g) Qualsevol altra que la CONPVGD decideixi en el marc d'aquesta Llei.

Les estratègies dissenyades per la CONPVGD s'han de recollir en el Pla nacional de serveis socials i socio-sanitaris (PNASS).

Capítol quart. Defensa, protecció i tutela judicial

Article 21

Mesures de protecció institucional

1. La protecció en situacions de violència de gènere i violència domèstica obliga a aplicar immediatament tots els mitjans i els instruments necessaris per detectar-les, per adoptar mesures preventives i per articular mesures adequades perquè cessin les vulneracions.

2. Les garanties de protecció s'han d'assegurar tant per mitjans tecnològics com per serveis policials, i també per qualsevol altre mitjà que asseguri la protecció de les víctimes.

Article 22

Nul·litat de ple dret

Són nuls de ple dret les disposicions, actes o clàusules dels negocis jurídics que constitueixin o causin situacions de violència de gènere i violència domèstica.

Article 23

Tutela judicial

1. Sense perjudici de les previsions contingudes en aquesta Llei, així com en la cartera de Serveis Socials i Sociosanitaris, tota persona que es consideri víctima de violència de gènere o domèstica pot presentar, a banda de les accions penals que escaiguin, una acció davant de la jurisdicció civil a fi d'obtenir la tutela judicial per posar fi a la vulneració dels drets que li són reconeguts com a conseqüència d'una situació de violència de gènere o domèstica, establir les mesures adequades perquè cessi la vulneració i evitar vulneracions posteriors, i obtenir una reparació o una indemnització econòmica que compregui la totalitat del dany causats, inclosos el dany moral i el perjudici econòmic. Aquesta acció es ventila pel procediment que estableixi la normativa processal civil vigent.

2. Les mesures que es poden sol·licitar i en relació amb les quals l'òrgan jurisdiccional civil s'ha de pronunciar, sempre que no hagin estat ja sol·licitades o adoptades en l'àmbit penal o en el marc del procés de separació, de divorci o d'establiment o modificació de mesures paternofilials, tot indicant-ne la durada i les condicions d'aplicació, són les següents:

- a) Ordre de protecció, amb la valoració prèvia de la situació objectiva de risc per a les víctimes de violència de gènere o domèstica. La concreció d'aquesta mesura s'ha de desenvolupar reglamentàriament.
- b) Sortida obligatòria de la persona demandada del domicili on ha estat convivint amb les víctimes o on la unitat familiar tingui establerta la residència, i la prohibició de tornar-hi.
- c) Ordre d'allunyament, tot prohibint a la persona demandada que s'aproximi a les víctimes o a les altres persones que s'indiquin a una distància determinada, la qual cosa impedeix acostar-s'hi en qualsevol lloc on es trobin, al seu domicili o al de la seva família, al seu lloc de treball, a la via pública o en qualsevol altre lloc que s'estableixi.
- d) Impediment de les comunicacions, tot prohibint a la persona demandada qualsevol classe de comunicació, sigui pel mitjà que sigui, amb les víctimes o amb les altres persones que s'indiquin.
- e) Ocultació de les dades relatives al domicili de les víctimes o de les altres persones que s'indiquin.
- f) Protecció judicial de les víctimes en les oficines judicials així com davant de qualsevol òrgan jurisdiccional, i assegurar la no confrontació visual entre les víctimes i la persona demandada durant la tramitació del procés.
- g) Suspensió del dret a la sol·licitud, la tinença, el port i l'ús d'armes per part de la persona demandada, amb l'obligació de dipositar-les allà on s'indiqui.
- h) Seguiment del tractament mèdic, psicològic, social o de qualsevol altra naturalesa per part de la persona demandada.
- i) Qualsevol altra mesura que segons el criteri de l'òrgan jurisdiccional sigui necessària o convenient per fer cessar la vulneració o evitar vulneracions posteriors.

Aquestes mesures es poden adoptar de forma cautelar i urgent o en virtut de la resolució que posi fi al procés, separadament o conjuntament, d'acord amb les normes processals civils vigents. En qualsevol cas, s'ha d'advertir a la persona agressora de les responsabilitats penals que poden derivar de l'incompliment de les mesures adoptades.

3. La indemnització econòmica es fixa amb la valoració prèvia de les circumstàncies en què s'ha produït el fet vulnerador, la gravetat de la lesió o els danys que es deriven d'aquest fet, la reincidència eventual i el grau de violència exercit.

Article 24

Procediments judicials

1. L'òrgan jurisdiccional que tingui atribuït el coneixement d'un procés de separació, divorci o establiment o modificació de mesures paternofiliales ha de prendre en consideració especial els conflictes o les situacions de violència de gènere o domèstica esdevinguts en el nucli familiar en el moment de pronunciar-se sobre l'exercici de la pàtria potestat, la guarda i custòdia i els règims de visites dels fills menors d'edat.

Així mateix, ha d'adoptar les mesures necessàries perquè, entre d'altres, l'exercici de la guarda i custòdia i els règims de visites no constitueixin un perill per als drets i la seguretat dels fills menors d'edat, del progenitor custodi i dels familiars o de les altres persones concernides. En cas que hi pugui haver aquest perill, l'òrgan jurisdiccional pot adoptar les mesures assenyalades a l'apartat 2 de l'article 23 i les altres mesures establertes a la normativa aplicable vigent, i també pot suspendre, de forma cautelar o en virtut de la resolució que posi fi al procés, l'exercici de la pàtria potestat, de la guarda i custòdia i dels règims de visites, o establir que aquest règim de visites es dugui a terme mitjançant un punt de trobada o mitjançant altres mecanismes que garanteixin la seguretat dels fills menors d'edat.

2. En la resta de processos civils en què es constati o existeixin proves raonables d'una situació de violència de gènere o domèstica, l'òrgan jurisdiccional que en tingui atribuït el coneixement ha d'adoptar les mesures cautelars o definitives assenyalades a l'apartat 2 de l'article 23 i les altres mesures establertes a la normativa aplicable vigent i adreçades a garantir la protecció de les víctimes d'aquests tipus de violència.

En concret, els òrgans jurisdiccional han d'adoptar les mesures necessàries per protegir les víctimes de violència de gènere o domèstica que es troben a les dependències judicials, i assegurar que no es produeixi cap confrontació visual entre la víctima i el/la presumpte/a agressor/a durant la pràctica de les diligències judicials.

Article 25

Legitimació activa

Sense perjudici de la legitimació individual de les persones víctimes de la violència de gènere o domèstica, les associacions, les entitats i les organitzacions legalment constituïdes que tinguin dins de les seves finalitats la defensa i la promoció dels drets humans i, en concret, la lluita contra la violència de gènere o domèstica estan legitimades per promoure accions judicials en defensa dels drets i dels interessos de les persones associades o que en formen part en els processos judicials, sempre que comptin amb la seva autorització expressa.

Disposició addicional primera. Col·laboració amb entitats privades

Per tal d'optimitzar els recursos públics i millorar l'eficiència de la prestació dels serveis, el Govern, si ho considera necessari, pot establir acords de col·laboració per portar a terme les assistències a les víctimes previstes en el capítol tercer, així com els programes d'intervenció amb agressors que recull l'article 19 d'aquesta Llei.

Disposició addicional segona. Intercanvi de dades

El Govern i la resta d'entitats que hi intervinguin, d'acord amb la Llei 15/2003, del 18 de desembre, qualificada de protecció de dades personals i les normes que la desenvolupen, es poden comunicar les dades per donar compliment a les disposicions previstes en aquesta Llei.

Disposició transitòria primera. Convenis subscrits

Els convenis subscrits amb el Govern per entitats privades o públiques per donar compliment a alguna de les disposicions d'aquesta Llei que estiguin vigents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, tenen plena validesa fins que no es revisin o finalitzin, de conformitat amb les previsions establertes al conveni corresponent, sense perjudici de les adaptacions que exigeixi l'aplicació d'aquesta Llei.

Disposició transitòria segona. Protocols d'actuació

Es faculta el Govern perquè revisi els protocols d'actuació existents en cadascuna de les àrees i se n'adeqüi el contingut a les previsions establertes en aquesta Llei.

Disposició final primera. Habilitació normativa

S'encomana al Govern que dicti les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per desenvolupar aquesta Llei.

Disposició final segona. Articles qualificats

Tenen caràcter de llei qualificada els capítols primer i quart d'aquesta Llei, així com els articles 5 i 18, que inclouen drets reservats a llei qualificada, segons l'article 40 de la Constitució del Principat d'Andorra.

Disposició final tercera. Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de ser publicada al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 15 de gener del 2015

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

François Hollande
President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra